

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Layihənin istiqaməti:
"İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi"

Təsadüfən bir ifasına qulaq asdım. Sözləri Məmməd Araza, musiqisi Sevdə İbrahimovaya məxsus "Vətən desin" mahnısına. Bədii qiraət ustalarını da bu şəri təsirli söyləyirlər. Oxuyanlar da çoxdur. Amma bu ifa bütün əzalarım qədər məni göynətdi: "İndi gerek hər animız Vətən desin..." Səsin ahəngindəki qəribə nisgil, həsrət ruhumu dara çəkdi. Özümü düşmən üstünə yeriyan oğullarımızın arasında hiss etdim. Gözlərimin qarşısında işğaldakı yurd yerlərimiz canlandı. Şəhidlərimizin qınaqlı baxışları məni divana çəkdi elə bil. Məmməd Arazın misraları varlığında bir atəşə qor oldu:

*İndi bizim ölümle,
Çarpışan çağımızdı.
Ölümün boğazından,
Yapışan çağımızdı.
Ölümle tərcümanız
Danışan çağımızdı.
Qılınc qap, Vətən oğlu,
Bizi Vətən çağırır!*

Bu səs çox səsə oxşaya bilər, amma bu səsdə Vətən adlı bir haray və nəqərat var ki, bənzəri yoxdur. Hətta sevgidən, ayrılıqdan, məhəbbətdən oxuduğu nəğmələrin də sarı simi Vətəndir. Bəlkə də elə bu səbəbdəndir ki, özü də bir mahnısında etiraf edib: "Mənim sevgilim sənə, Vətən!.." Qəribədir ki, opera və operettalardan səsəndirdiyi ariya və partiyalarda da bu hisslər duyulur.

Uzun izləmədən sonra nəhayət ki, bu sira-yetədi səs sahibilə söhbət etmək mümkün oldu. Son söz oxucuya təəccüblü görünə bilər. Qeyri-mümkün nə ola bilər ki? Soydaşımız qürbətə - Stokholmda yaşayan və hələlik doğulduğu Təbriz şəhərinə gedə bilməyən Sutoy Qaradağidir. Öncə onun adı mənə qəribə gəlirdi və

Səsdə vətən harayı

Bu, sual olmadı, ox olub bağrımı dəldi

mənasını biləndə həm heyrləndim, həm də sevindim. Adından başlamış məramına, fəaliyyətinə qədər milli ruhda olan bu gəncin fikirləri, arzuları qürurvericidir. Sutoy-Novruz bayramının ilaxır çərşənbələrinin adlarını ifadə edir: Su, Torpaq, Od, Yel... Əslində ilk adı Əkbəri olub. Sonradan özü mehız bu mənalı ismi seçib. Şirin Təbriz ləhcəsi ilə bioqrafiyasını danışdı: "1981-ci ildə, fevralın 23-də Təbriz şəhərində, kasıb bir ailədə anadan olmuşam. ..." Bu yerdə kövrəlir, sözünü güclə tamamlayır. Öyrəndiklərim məni də rıqqətə gətirir. Hələ uşaqlıqdan həyatın amansız sınaqları ilə üzleşir. Onsuz da o qədər rahat dolanışıqları olmayan ailə başçısının qəfil

ölümündən sonra sahmanı pozulmuş duma qatarına bənzəyir. Sutoy söyləyir ki, evə çörək gətirmək üçün işləyəndə heç 8 yaşım yox idi: "Mən həyatın hər cür acınacaqlı, sərt üzünü gördüm, amma əyilmədim, özümü itirmədim. Anamın nəvazişləri, dözümlü, qoçaqlığı bizi iradəli və mətanətli olmağa səs-ləyirdi. Biz ona sığınmada hər şeyi unudurduq. Elə dadlı danışardı ki, ac qarnımız da yaddan çıxardı, nirdəş geyimimiz də. Uşaqlıqdan musiqiyə, xüsusən də mahnı ifaçılığına böyük həvəsim var idi..."

Sutoyun ürəyində musiqiyə qarşı olan həvəsi uşaqlıq çağlarında onun içində boğulsa da, 15-16 yaşlarında dinlədiyi musiqiləri zülmünə edər, hətta müğənniləri yamsılamaqdan belə qalmamış. Xəyal və rüyalarında mükəmməl musiqi təhsili almaq onu rahat buraxmırdı. Maddi durum isə onun arzularının reallaşmasına daim əngəl törədirdi. Nəhayət, 2003-cü ildə Təbriz şəhərində musiqi təhsili alanda artıq 22 yaş var idi. Həsən ağa Dəmirçi adlı dəyərli və görkəmli sənətkarın musiqi məktəbində ustad Nadiə Ramdilin sinfində dərs alıb. 2006-2007-ci illərdə Azərbaycana gələn bu istedadlı gənc Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasına daxil olub. Bəxti üzünə gülüb. Xalq artisti, görkəmli sənətkar, professor Xuraman Qasimovanın tələbəsi olmaq sevincini də yaşayıb. Xuraman xanım da bu istedadlı, musiqisever, gözəl səs tempinə, hərərətili avaza malik gəncdən qayğısını əsirgəməyib. Onun mükəmməl ifaçı kimi yetişməsinə diqqət və rəğbətə yanaşmış. Amma təəssüf ki, yaşadığı ölkənin qanunları ilə Sutoyun arzuları üst-üstə düşməyib. 2012-ci ildən İsveçin Stokholm şəhərinə köçməyə məcbur olub. Daim öyrənmək, incəsənətin sirlərinə daha dərinləndirən belə olmaq üçün o, bu şəhərdə də musiqi universitetlərinin birində ifaçılıq üzrə təhsil alıb. Hazırda Sutoy Qaradağidi Bakıda Musiqi Akademiyasının magistr pilləsində təhsil alır. Yenə də Xuraman Qasimovanın tələbəsidir.

"On dörd ildə anamı iki dəfə görə bilmisəm. Bakıya gəldi, mənim üçün elçi getdi, nişan apardı" söyləyən Sutoyun gözləri yol çəkdi. Mənimlə xəyalımdan yenə də Məmməd Arazın misraları keçdi:

*Ömür bir sualdır, ömür bir cavab,
"Niyyətlər-başlanğıc," "çünki"lər axır.
"Niyyə" bu dünyaya gəlib bu cavan?...
Bu su hardan gəlib, haraya axır?...*

İnadların, iradların, inkarların, bəlkə də boş vədlərin, yalançı qanunların, qadağaların zamanla üz-üzə qoyduğu bu gənc musiqçinin -

■ **Flora XƏLİLZADƏ,**
əməkdar jurnalist

ifaçının günahı nə? Yadıma Yaqub Zurufçu düşdü. Düz 20 il doğulduğu yurda dönə bilmədi. Bir məhəbbət mahnısı olan "Ayrılıq"ı vətən həsrətinə-fəraqına çevirərək oxudu. Sonda müqavimətlərin də vaxtı bitdi... İnanıram ki, Sutoy Qaradağidi bir gün gəldiyi yolla Təbrizə dönəcək. İndi isə həsrətlə oxumaqdadır:

*Könlüm quşu qanad çalmaz,
Sənsiz bir an, Azərbaycan!
Xoş günlərim getmir müdam
Xəyalımdan Azərbaycan!*

Əvvəlcə oxuduğu mahnılara qulaq asdıq. Sonra qəribə bir sükut yarandı. Mən xəyalımda yağı işğalında saralan doğma yurdumuza Şuşaya, Qarakilseyə getmişdim. Yəqin ki, Sutoy da Təbrizin küçələrində Rübabə Muradovanın "Qaragilə"sini dinləyirdi. Telefon zəng çaldı, ikimiz də eyni vaxtda bu şirin, amma yalançı səyahətdən geri döndük. Çarəsizcə üzümə baxıb gülməsədi, sonra da zəif səsle soruşdu: "Toyuma çağırısam, gəlersiniz? Axı mənim burda anam, bacım yoxdur". Bu, sual olmadı, ox olub bağrımı dəldi. Cavab verməyə heyim qalmadı. Qəhərlənmişdim. Özümü ağlamaqdan zorla saxlayırdım. Sadəcə, başımı tərptədim.